

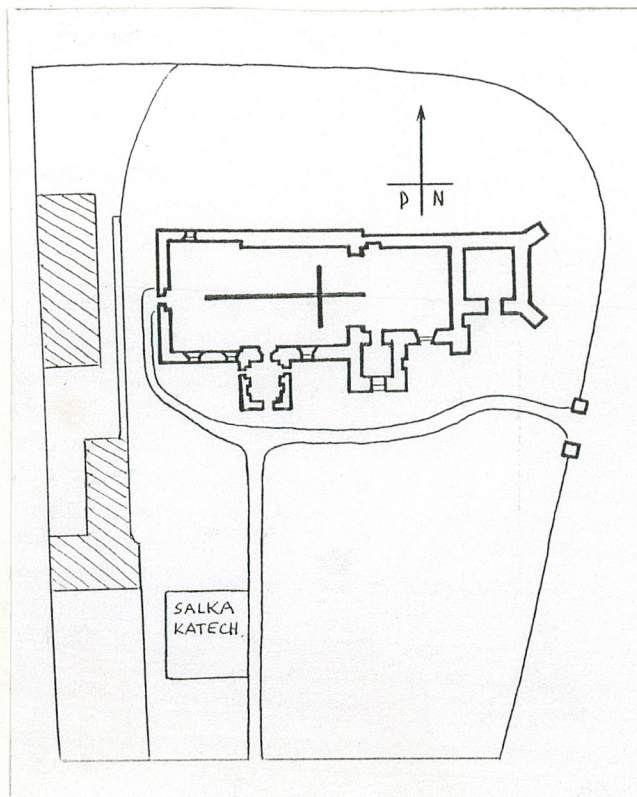
1. Obiekt

KOŚCIÓŁ FIL. P.W. ŚW. JAKUBA

2. Czas powstania
XVII - XIX w.

3. Miejscowość
NIEDORADZ

11. Zdjęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

4. Adres
Niedoradz, nawsie

nr hipoteczny...

5. Przynależność administracyjna

województwo lubuskie

gmina Otyń
pow. Nowosolski

6. Poprzednie nazwy miejscowości
Nitraz /1333/, Nicceras, Nittritz

7. Przynależność administracyjna
przed 1 VI 1975

województwo zielonogórskie
powiat Nowa Sól

8. Właściciel i jego adres
Parafia rzym.-kat. w Otyniu

9. Użytkownik i jego adres

Gmina wyznaniowa w Niedoradzu

10. Rejestr zabytków

Nr 1591

data 15.02.1965 r.

12. Autorzy, historia obiektu, określenia styl

Niedoradz ma starą metrykę, sięgającą zapewne XII wieku. Obecny plan owalnicy uzyskała prawdopodobnie na początku XIII wieku. Wieś znajdowała się w kluczu dóbr otyńskich, należących w średniowieczu do Zebellitzów, w XVI wieku do Rechenbergów, a w latach 1645 – 1776 były w rękach otyńskich jezuitów. Po rozwiązaniu zakonu rząd pruski sprzedał posiadłość Piotrowi Bironowi, po którym dziedziczył je hrabia von Madem, a potem córka Biroma Dorota Talleyrand księżna Dino i jej następcy. Brak źródeł nie pozwala ustalić, czy Niedoradz miał kościół zanim zbudowano obecny. Wobec tego, że jest dużą wsią, możliwość istnienia drewnianego kościoła należy brać pod uwagę. Obecny wzniesiony został w XVII wieku, zapewne z inicjatywy jezuitów. W 2 połowie XIX wieku nastąpiła rozbudowa świątyni przez przedłużenie nawy w kierunku zachodnim o dwa przęsła. Wtedy też do wschodniej elewacji wieży dostawiona została lokalność otwarta arkadowo. Budowla pozbawiona jest wyraźnych cech stylowych.

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze, wyposażenie, instalacje)

Kościół usytuowany w środku wsi na sztucznym niewielkim wzniesieniu przy zbiegu ulic Andrzeja Struga, Marii Markiewiczowej i Bolesława Prusa. Plac Kościelny, na którym umieszczono salkę katechetyczną i sztuczną grootę z figurą Najświętszej Marii Panny /od południa/ otoczono ogrodzeniem z krawędziaków zamocowanych na ceglanych słupach. Teren obramowany zielenią wysoką. Lipy, jesiony i kasztanowce. Zbudowany z cegły. Ściany otynkowane. W prezbiterium sklepienie kolebowe, w zakrystii krzyżowe, w nawie strop płaski obramiony listwą profilowaną. Na chórze podłoga z desek. Wieżba dachowa krokwiowo-belkowa. Drewnianą konstrukcję dachu, stanowią belki powiązane łąkami ciesielskimi. Krokwie dodatkowo spięto jętką. Wieżba wieży o konstrukcji dachu namiotowego, złożona z krzyżujących się wiązarów wspartych na wspólnym słupie środkowym. Pokrycie dachów ceramiczne, wieży blachą. W nawie posadzka ceramiczna, współczesna, w prezbiterium posadzka ceramiczna dekoracyjna, stara. W kruchcie i zakrystii posadzki z betonowych płytek. Schody na chór muzyczny drewniane jednobiegowe. Otwory okienne zamknięte łukiem odcinkowym. Forma podkreślona opaską z tynku. Wejście do kościoła od strony południowej zamknięte łukiem ostrym, od strony wschodniej prostokątne. Drzwi do kościoła i wieży spągowe współczesne, do zakrystii metalowe na zawiasach pasowych wzmocnione dekoracyjnymi metalowymi wstęgami. Drzwi z kruchty do nawy spągowe na zawiasach pasowych z zamkiem skrzynkowym, z nawy do wieży drzwi listowe, nowe. Kościół na rzucie prostokąta poszerzonej od łuku tęczowego nawy, wieża na rzucie kwadratu. Przybudówki od strony południowej – zakrystia na rzucie kwadratu, kruchta prostokąta. Dobudowana do wieży, między przyporami, parterowa lokalność arkadowa, na rzucie apsydy trójbocznie zamkniętej. Bryłę kościoła tworzą dwie zasadnicze formy przestrzenne. Korpus nawy i wieża. Nie zakłóciły jej niskie przybudówki od strony północnej. Nawa i prezbiterium jednakowej wysokości, nakryte dwuspadowym dachem. Przybudówki kryte także dwuspadowymi dachami, lokalność arkadowa dachem łamanym pięciopółaciowym. Wieża wzmocniona przyporami, czworoboczna z hełmem sześciobocznym w formie ostrego, smukłego ostrosłupa. Poddasze nieużytkowane. Elewację północną tworzą dwie przybudówki, zakrystia z dekoracyjnym architektonicznym rozwiązaniem bryły z trzema oknami na osi i ślepymi blendami po bokach okna środkowego, kruchta z prostym wejściem zamkniętym ostrołukowo, oraz bryła wieży wzmocniona przyporą o dwóch uskokach z pulpitowymi daszkami krytymi dachówką. Od tej strony tarcza zegarowa pod gzymsem koronującym wieży. W elewacji wschodniej głównym akcentem jest wzmocniona przyporami wieża między którymi wbudowano trójbocznie zamkniętą lokalność arkadową. Cztery kolumny podpierają półkoliste łuki pod którymi wyeksponowano pseudomensę ołtarzową. Nad nią, na licu wieży, wyrobiony w tynku prostokąt, podzielony dekoracyjnymi półwałkami na trzy ślepe pola. W centralnym polu współczesny drewniany krzyż. Nad pięciopółaciowym dachem arkady małe prostokątne okno. Wyżej gzymś a nad nim prostokątne sześciopółowe okno, oddzielone kolejnym gzymsem od okna prostokątnego szczeblinkowego zamkniętego łukiem półkolistym z sugestią pseudo-masferku. Nad gzymsem koronującym sześcioboczny hełm wieży w formie iglicy zwieńczonej kulą i krzyżem. Od tej strony na wieży brak tarczy zegarowej. W elewacji południowej głównym akcentem jest wieża, na której pod gzymsem koronującym znajduje się tarcza zegarowa /analogicznie jak od strony północnej/. Widoczny uskok w surowej ścianie wyraźnie oddziela część ołtarzową od szerszej nawy. Nawa doświetlona dwoma oknami na osi. Dolne okno prostokątne nad nim, tej samej szerokości, zamknięte łukiem odcinkowym. Elewacja zachodnia prosta, bez dekoracji z prostokątnym wejściem na osi budynku i okienkiem powyżej zamkniętym łukiem odcinkowym. Wnętrze kościoła o zróżnicowanym poziomie posadzki. Prezbiterium wyniesione o jeden stopień. Łuk tęczowy ostry.

c.d. zał. Nr 1

<p>14. Kubatura</p> <p>ok. 4800 m³</p>	<p>15. Powierzchnia użytkowa</p> <p>330 m²</p>	<p>16. Przeznaczenie pierwotne</p> <p>sakralne</p>	<p>17. Użytkowanie obecne</p> <p>sakralne</p>
<p>19. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja</p> <p>Ogólnie stan zachowania dość dobry. Występuje jednak zawilgoce- nie dolnych partii murów i znaczne zużycie /także drobne ubytki/ po- krycia dachowego i blacharki. Niektóre końcówki elementów więźby uszkodzone. Część stopni schodów w wieży załamanych. Zegar na wieży nieczynny.</p>		<p>18. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)</p> <p>Po roku 1945 przy kościele prowadzone były tylko remonty bieżące po- krycia dachowego, tynków zewnętrznych oraz renowacyjne we wnętrzu. Nie zmieniły one układu ani bryły budowli.</p> <hr/> <p>20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie</p> <p>Najpilniejszą sprawą jest wymiana pokrycia dachowego i osuszenie za- wilgoconych murów.</p>	

<p>21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)</p> <p>brak</p>	<p>24. Uwagi różne</p>
<p>22. Bibliografia</p> <p>brak</p>	<p>25. Opracował</p> <p>tekst Jan Muszyński</p> <p>plany, rysunki Stanisław Kowalski</p> <p>zdjęcia fotogr. Jan Muszyński</p> <p>Miejsce przechowywania negatywów</p> <p>KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW PRAWA AUTORSKIEGO</p>
<p>23. Źródła ikonograficzne i fotograficzne (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatura)</p> <p>brak</p>	<p>26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)</p> <p>27. Załączniki</p>

1. Miejscowość Niedoradz	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) Kościół p.w.Sw. Jakuba	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) dokumentacja fotograficzna verte przekroj, orientacja
-----------------------------	--	---

1. Widok od strony połud-zachodniej.
2. Widok od strony północnej.
3. Arkadowa przybudówka od strony zachodniej.

Wkładkę założył: JAN MUSZYŃSKI 10-X-99
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: .....

Chór muzyczny o prostym parapecie wsparty na dwóch słupach. W północnej ścianie prezbiterium ostrołukowa wnęka. Wnętrze doświetlone rozglifionymi oknami, częściowo wyposażonymi w witraże datowanymi na 1925 r., częściowo z podziałami czteropolowymi w drewnianej stolarce. Z wyposażenia należy odnotować barokowy ołtarz główny i ambonę, oraz klasycystyczne organy. Kościół posiada instalację elektryczną i odgromową.

